

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPL.140.31.2017

Warszawa, 19 maja 2017 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów **stanowisko** wobec poselskiego projektu ustawy:

**- o zmianie ustawy o kształtowaniu
ustroju rolnego (druk nr 1308).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z wyrazami szacunku

(-) Beata Szydło

Stanowisko Rządu
wobec poselskiego projektu ustawy
o zmianie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego
(druk nr 1308)

Przedmiotem poselskiego projektu ustawy jest zmiana art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 2052, z późn. zm.), zwanej dalej „u.k.u.r.”. Nowelizacja zakłada modyfikację definicji legalnej pojęcia „rolnik indywidualny” w zakresie przesłanki miejsca zamieszkania. Zgodnie z projektem za rolnika indywidualnego uważa się osobę, która od co najmniej 5 lat stale zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przez stałe zamieszkanie rozumienie się zamieszkanie w określonej miejscowości, pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego pobytu. Przewiduje się, że projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia.

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym za rolnika indywidualnego uważa się osobę fizyczną będącą właścicielem, użytkownikiem wieczystym, samoistnym posiadaczem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych nie przekracza 300 ha, posiadającą kwalifikacje rolnicze oraz co najmniej od 5 lat zamieszkałą w gminie, na obszarze której jest położona jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego i prowadzącą przez ten okres osobiście to gospodarstwo. Równocześnie na podstawie art. 7 ust. 4 u.k.u.r. przyjmuje się, że dowodem potwierdzającym zamieszkanie jest zaświadczenie o zameldowaniu na pobyt stały.

Odnosząc się do zmian zawartych w poselskim projekcie ustawy, należy je rozważyć w kontekście całości nowelizowanej regulacji. Ustawa z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. poz. 585) wprowadziła szereg zmian do u.k.u.r. Zmiany te mają na celu realizację konstytucyjnej zasady, zgodnie z którą podstawą ustroju rolnego są gospodarstwa rodzinne. W związku z tym przepis art. 2a ust. 1 u.k.u.r. stanowi, że co do zasady nabywcą nieruchomości rolnej może być rolnik indywidualny jako prowadzący gospodarstwo rodzinne. Wprowadzenie proponowanych zmian w istotny sposób zmodyfikuje pojęcie rolnika indywidualnego, rozszerzając zakres normatywny tego pojęcia, co w konsekwencji uniemożliwi realizację celów u.k.u.r.

Obowiązek zamieszkania, w obecnym kształcie ustawy przyczynia się do zatrzymania ludności w środowisku rolnym. Wymóg ten w Polsce łączy się z wymogiem osobistego prowadzenia gospodarstwa, co stanowi spójny i kompletny instrument prawny pozwalający zapewnić, aby nieruchomości rolne były w przeważającym stopniu zamieszkiwane i uprawiane przez ich właścicieli (zagospodarowanie bezpośrednie – rolnicy sami wykorzystują swoje narzędzia produkcji). Obowiązek zamieszkania na określonym terenie służy zredukowaniu liczby potencjalnych nabywców nieruchomości rolnych i w rezultacie może zmniejszyć presję rynku nieruchomości na nabywanie takich nieruchomości. Należy podkreślić, że obowiązek zamieszkiwania w gminie, na obszarze której położona jest jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego w okresie 5 lat, wraz z osobistym prowadzeniem tego gospodarstwa w tym czasie, powodują, że grunty rolne są nabywane przez osoby, które już są zaangażowane w prowadzenie działalności wytwórczej w rolnictwie. Można więc przyjąć, że przepisy zawierające taki obowiązek mają na celu zapobieganie nabywaniu gruntów rolnych w celach czysto spekulacyjnych. Obecne brzmienie przepisów zapewnia, że osoba, która nabyła nieruchomość rolną będzie rzeczywiście prowadzić działalność rolniczą.

Istotne jest również zapobieganie odpływowi ludności ze wsi. Zwrócić bowiem należy uwagę, że w ujęciu historycznym i socjologicznym dla mieszkańców wsi nieruchomości rolne są wartością dużo większą aniżeli tylko w znaczeniu ekonomicznym, czy prawnym (zob. T. Kaczmarek, P. Pysz, *Ludwig Erhardt i społeczna gospodarka rynkowa*, Warszawa 2004, s. 102-103). Słuszne jest zatem przyjęcie konieczności zamieszkania w gminie, na obszarze której jest położona jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego przez okres co najmniej 5 lat. Rodzinność gospodarstwa, w swojej istocie, zakłada swego rodzaju „przywiązanie do ziemi”, na której dane gospodarstwo jest prowadzone. Takie rozwiązanie pozwala na zwiększenie dbałości nie tylko o swoją własność, ale także o dobro całej wspólnoty lokalnej, w której to gospodarstwo jest umiejscowione. Nie bez znaczenia pozostaje także aspekt oddziaływania na środowisko naturalne: rolnik prowadzący gospodarstwo rodzinne stale zamieszkujący na terenie danej gminy, wykazuje większą troskę o ochronę środowiska, w którym zamieszkuje na stałe, co ma także wpływ na jakość życia całej lokalnej wspólnoty. Tym samym w perspektywie długofalowej daje to także podstawy do twierdzenia, że ma on na celu ochronę konstytucyjnych wartości związanych z życiem i zdrowiem mieszkańców wiejskich obszarów Polski, co zdaje się całkowicie pomijać projektowane unormowanie.

Projektowane przepisy mające na celu zmianę definicji rolnika indywidualnego należy również rozpatrywać pod kątem zgodności z prawem Unii Europejskiej, a w szczególności z traktatową zasadą swobody przepływu kapitału, o której mowa w art. 63 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Zgodnie bowiem z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczącym swobody przepływu kapitału ograniczenia w nabywaniu nieruchomości mogą zostać uznane za zgodne z art. 63 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej jeżeli służą one realizacji interesu ogólnego, nie mają charakteru dyskryminacyjnego oraz zachowana została zasada proporcjonalności (wyrok w sprawie C-370/05 *Festersen*, pkt 26). Tymczasem projektodawca w uzasadnieniu do projektowanej ustawy nie wykazał, aby przepisy te odpowiadały tym wymogom.

Wskazując na przedstawione wyjaśnienia, Rada Ministrów negatywnie opiniuje przedłożony poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego (druk nr 1308).